

fo. XXI.
Summe Raymundi De iure rerum.

tremum vite: etiam si de non demutando pactum vel iuramentum interuenerit. Due autem sunt species testamenti: una dicitur nuncupatiua que fit per verba, alia inscriptis vel per instrumentum. Sed non est differentia si scribatur in tabulis vel papyro vel pergameo dummodo testibus signetur vel sigillis muniatur.

Species testame-
nti due

Ad testamentum faciendum quod requiruntur. Ca. XLV.

In facitione testamenti necessario nouem requiruntur. Unde
versus. Quisquid qui quantum quod cui cur quomodo quando.
Et de omnibus per ordinem est dicendum. Testamentum po-

In testifi-
catione
requirunt nouem

test facere omnis homo: exceptis personis. xv. Versus

Testari nequeunt impubes: religiosus.

Filiusfamilias: morte damnatus: et obses.

Prodigus: et stultus: dubius: seruus: furiosus.

Crimine damnatus: cum muto: surdus: et ille.

Qui maiestate lesit: sic cecus et ipse

Quindecim per-
sone non possunt
testari.

Glosa. Impubes. i. minor annis masculus vel femina: quia usum di-
cretionis non habet. etiam quia heredem non habet quem in testamento
deus instituere. Religiosus. i. quilibet regularis qui professionem fecit: quia nil
habet proprium. Totum enim de deo cum se deo obtulit. Attamen heremite et
alii solitariam vitam ducentes possunt testari quam ab dicationem suam reuocare non
fecerunt. Clericique seculares de hijs qui intuitu persone sue habent. Et si de
benefitijs non curatis bene testari possunt. De bonis autem ecclesie de rebus immo-
bilibus nihil testari possunt. De mobilibus possunt dare cognatis suis et pro-
ximis et famulis pauperibusque et infirmis secundum eorum necessitatem. Filiusfa-
miliars testari non potest nec de pueritia: nec de aduentitia: quantumcum-
que parentes eis admittunt. Item huiusmodi quod testis ex libero testantis arbi-
trio procedit. Hijs vero sunt in potestate aliorum non sua. Si autem filiusfamilias
pubes miles vel studens factus fuerit. tunc ei permittitur de armata vel lit-
terata. militia. i. de castrensi peculio vel quasi castrensi testis facere: quia in his
siles sunt prefamilias. Donaciones tamen possunt facere parentibus presentibus
quia donatio sapit namque contractus. Ipsi autem debere possunt parentibus promittenti-
bus. Vixi morte damnatus etiam propter quodcumque malefictum non potest te-
stari: quia qui vitam propter malefictum perdit etiam disponere de rebus suis perdit
Vixi obses. Qui pro capto datur non potest testari: quia in potestate aliena
non habet voluntatem. Item prodigus cui administratio bonorum suorum
est a iudice interdicta non potest testari: quia rerum suarum nullam habet potestatem
Item stultus id est mente captus non potest facere testis quia discretionem
non habet. Dubius scilicet in fide vel hereticus testis facere non potest. quia
omnia bona sua in manibus principum sunt quorum esse dicuntur.

Liber Secundus

Furiosus testari nō potest, quia mente et ratione caret. Quando vero habet lucida interualla: quicquid tunc testatur ratum habetur. Damnatuſ pro crimine famoso testari nequit: qz est infamis et iuris expers. Mutus qui nunq̃ locutus est: quia testamētum cum loquela pficitur. Ideo testari non valet. Surdus videlicet qui nunq̃ audiuit testari nequit, qz nescit qualiter de rebus disponat. Itē qui commisit crimen lese maiestatis, vel qui facit contra rem publicam vtp̃uta fidefragus facere testamentum non potest, quia talis cecidit in penā corporis et rerum. Cecus scilicet a natura etiā testari nō potest sine magna solennitate, quia facilliter decipitur. Attamen orbus bene potest testamentum facere.

Quibus testari et legari potest. Capitu. XLVII.

Estatori possumus omnib⁹ hominib⁹ liberis seruis puberibus et impuberibus diuitibus paupib⁹ furiosis mutis surdis secularibus et religiosis. Et non solum hominibus s; etiam locis sanctis monasterijs et ecclesijs. Exceptis tamen hīs personis, scilicet, hereticis, apostatis, illicitis, collegijs non priuilegiatis nec confirmatis. Spurijs Seruis accusatis de adulterio, cum eorum dominabus et damnatis. Omnes autē dicuntur illi damnati heretici proscripti fidefragi traditores, fures, latrōes, falsarij, sicarii. Et nota qd lex precipit quibusdam personis testari tanq̃ ipsis ex natura debeatur: vt sunt omnes, p̃pinqui ascendentes et descendentes. Collateralibus autē et extraneis scdm voluntates legatur. Qui autem dicuntur ascendentes et descendentes collaterales et extranei videbimus loco suo.

Queres legari poterunt Capitulū. xlviii.

Estari et legari poterunt omnes res corporales et incorporales presentes et future ad certum tēpus vel imppetuum sub conditione vel simpliciter de certa re certa q̃ritate vel incerta legari potest debitorum liberatio, creditorum solutio, male questitorum restitutio: et non solum res sed et factum potest legari hoc modo. Ego lego et precipio vt heres meus rem talem tali donet ṽ vendat, vel prohibeo heredi meo talis et talis rei alienationem sub pena. C. librarum tali monasterio vel tali ecclesie prestandum. Et p̃ eo adiicitur pena: vt metu pene sterur arbitrio: quia preceptum de necessitate non seruatur. Similiter testator non potest fidei alicuius cōmittere oēs hereditates suas, vt d̃ hīs disponat, put sibi cōmittit et confidit, et hoc fit sic. A, heres meus esto: et rogo te vt quā